
Valonian Vuosisuunnitelma 2014

Valonian Vuosisuunnitelma 2014

Valonian toiminnan painopisteenä vuonna 2014 on suunnittelu ja kehittäminen. Keväällä keskeisin työ on uuden ohjelmakauden suunnittelu. Alueellinen kestävä kehityksen ohjelma 2011–2014 päättyy vuoden vaihteessa. Seuraavan ohjelmakauden suunnitelma laaditaan vuosille 2015–2020. Ohjelmatyön tueksi kootaan tammi-maaliskuussa yhteistyökumppaneilta, sidosryhmiltä ja kunnilta tietoa kestävä kehityksen toiveista ja tarpeista nyt sekä tulevaisuudessa.

Helmikuussa järjestettävässä Kuntatyöpajassa kunnat saavat kertoa omia ajatuksiaan siitä, mihin suuntaan maakunnallista kestävä kehityksen työtä kannattaa suunnata. Tavoitteena on laatia mahdollisimman konkreettinen ohjelma, joka toimii sekä uuden Maakuntastrategian että Lounais-Suomen ympäristöohjelman toimeenpano-ohjelmaksi. Uusi ohjelma valmistuu ennen kesälomia, jolloin se lähetetään kuntiin hyväksyttäväksi.

Keväällä ja syksyllä Valonia suunnittelee uusia hankkeita sekä kartoittaa hankekumppaneita. Suunnittelussa keskitytään erilaisten laajojen kokonaisuuksien kehittämiseen. Mm. yrityspalveluita tullaan laajentamaan ja lisäämään. Yhtenä isona kokonaisuutena keväällä 2014 on Sitran Valonialta tilaama selvitys: Kestävät julkiset hankinnat osana resurssiviisasta yhteiskuntaa. Tavoitteena on tehdä suunnitelma pysyvistä toimintatavoista ja eri toimijoiden rooleista osana kansallista resurssiviisauden toimintamallia vuodesta 2015 alkaen.

Viestintä

Viestinnän rooli on sekä kansallisesti että kansainvälisesti ollut murroksessa 2010-luvulla, ja sama muutos on näkynyt myös Valonian viestinnässä. Vuonna 2014 keskeisimmät painopisteet tulevat olemaan viestinnän suunnittelun integroiminen kaikkeen tiimien toiminnan suunnitteluun sekä Valonian työntekijöiden viestintätaitojen kehittäminen.

Kaikille asiakkaille näkyvistä viestinnän kehityskohteista näkyvin tulee olemaan Valonian kuukausitiedotteen uudistus. Vuoden 2014 aikana on tarkoitus siirtyä nykyisestä pdf-muotoisesta tiedotteesta nykyaikaiseen sähköiseen julkaisualustaan. Samalla kuukausitiedotteen sisältöä ja juttutyyppejä uudistetaan paremmin Valonian nykyistä ja tulevaa toimintaa tukeviksi sekä lukijoiden mielenkiintoa vastaaviksi.

Kuntien viranhaltijoille suuntautuvaa viestintää kehitetään monin keinoin. Pyrkimyksenä on, että kuntien viranhaltijat ja luottamushenkilöt saavat paremman kuvan Valonian kuntapalveluista, jolloin tietoisuus siitä, mitä kaikkea kunnat voivat Valonian kanssa tehdä, lisääntyy.

Valonia on jo useiden vuosien ajan ollut vahvasti mukana sosiaalisessa mediassa ja kehittänyt verkkosivustoaan Turun kaupungin julkaisujärjestelmän sallimissa rajoissa. Sosiaalisen median käyttöä viestinnässä tullaan monipuolistamaan ja kehittämään.

Seuraavassa Valonian vuoden 2014 toimintaa esitellään lyhyesti tiimeittäin. Toimintasuunnitelman lopussa on listattu Valonian vuoden 2014 hankkeet. Valonian toimintasuunnitelman päivitetty tiedot ja aikataulut kaikista tapahtumista löytyvät nettisivuilta: www.valonia.fi. Myös Valonian hankkeista voi lukea tarkemmin nettisivuiltamme: www.valonia.fi/hankkeet.

1. ENERGIA; energiatehokkuus ja uusiutuvat energiat

Valonia toimii maakunnallisen energianeuvonnan koordinaattorina. Valonian energiatiimi antaa neuvontaa kuluttajille lämmitysjärjestelmien valintaan ja vaihtoon sekä energiatehokkaaseen rakentamiseen ja korjaamiseen. Lisäksi tuemme kuntien ilmasto- ja energiaohjelmatyötä esimerkiksi osallistamalla kuntien työryhmiin ja antamalla työkaluja ohjelmien täytäntöönpanossa. Vuonna 2014 Valonia osallistuu Loimaan ja Someron ilmasto-ohjelmatyöhön.

Kuluttajien energianeuvonnassa painopiste on puun polton opastuksella. Neuvontatapahtumien lisäksi jaetaan erilaisia opasmateriaaleja. Turun kaupungin rakennusvalvonnassa toimivat energianeuvojat keskittyvät taloyhtiöiden energiatehokkuuden parantamiseen ja asukasneuvontaan.

Materiaalit

Joulukuussa 2013 valmistunutta opasta: **Taloyhtiön energiatehokkuuden parantaminen korjausrakentamisessa**, jaetaan alueen kuntiin. Oppaan tietoja täydentävät esimerkkikortit ja tarkistuslistat, joita kootaan vuonna 2014.

Pohjoismaiden neuvoston rahoittamaa **puun polton opasta** jaetaan kuntiin keväällä 2014. Syksyllä kyseistä opasta jaetaan kuntalaisille nuohoojien välityksellä.

Yhteistyöt ja verkostot

Vuonna 2013 perustettu **Maakunnallinen energianeuvonnan yhteistyöryhmä** kokoontuu 3-4 kertaa vuoden aikana. Ryhmässä on mukana maakunnan energiayhtiöitä, kuntien edustajia ja yhdistyksiä, kuten Martat, Kiinteistöyhdistys, omakotiyhdistys. Ryhmän tarkoituksena on löytää maakuntaan yhtenäinen linja energianeuvonnalle sekä selvittää eri toimijoiden välistä roolia ja vastuunjakoja, jotta olemassa olevat resurssit hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti. Ryhmä järjestää yhdessä myös neuvontatilaisuuksia sekä muita tapahtumia tarpeen mukaan. Lisätietoja ryhmän toiminnasta saa: liisa.harjula@valonia.fi.

Valonia osallistuu **Suomen energiatoimistojen verkoston** yhteistyöhön, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Verkostossa kehitetään ja toteutetaan erilaisia neuvontamuotoja valtakunnan tasolla.

2. YRITYSYHTEISTYÖ

Valonian yrityspalvelut tarjoavat tietoa, neuvontaa ja koulutusta yrityksille, jotka ovat kiinnostuneita kehittämään toimintatapojaan ja tehokkuuttaan kestäväällä tavalla. Palveluiden tavoitteena on vahvistaa paikallista pk-yrittäjyyttä, osaamista ja yhteistyötä sekä edistää kestävien innovaatioiden ja toimintatapojen käyttöä. Valonian yritystiimin palveluita ovat esimerkiksi luennot, koulutukset, liikkumissuunnitelmat sekä asiantuntija-apu esimerkiksi yrityksen ympäristötyön aloittamiseen. Esimerkiksi keväällä järjestetään kiertue Varsinais-Suomen yrittäjien paikallisyhdistyksissä.

Valonian yrityspalveluiden nettisivut tarjoavat tietoa työkaluista, ajankohtaisista tapahtumista sekä esimerkiksi kiinnostavista esimerkkiyrityksistä. Nettisivuja kehitetään edelleen, jotta ne palvelisivat käyttäjää yhä paremmin. Nettisivuille myös kerätään linkkejä muiden yrityspalvelutoimijoiden sivuille.

Ympäristötekokilpailun yhteydessä toteutetaan tänä vuonna uusi sarja. Nyt etsitään ideaa, keksintöä tai tekniikkaa, jota ei ole vielä toteutettu tai ei ole vielä edennyt yritystoiminnaksi. Yrityksen voivat osallistua Ympäristötekokilpailuun 1.3.–30.4. välisenä aikana. Voittaja palkitaan syksyn yritystapahtumassa.

Valonia on mukana myös järjestämässä **Eurooppalaisen yrittäjyyden päivää** kesäkuun 4.6. Päivää juhlitaan päiväseminaarin, useiden pop-up-tapahtumien sekä iltajuhlan myötä.

Syyskuussa järjestetään suuri **vihreän liiketoiminnan tapaaminen**, jossa luodaan yhteinen visio alueen vihreän liiketoiminnan tulevaisuudelle. Tapahtumassa tulee olemaan useita yhteistyökumppaneita, suomalaisia ja ulkomaalaisia esimerkkejä alueellisesta yhteistyöstä, nimekkäitä puhujia, poliittinen paneeli sekä työpajatyöskentelyä.

Kehittämistoiminta

Valonia on myös mukana kehittämässä Varsinais-Suomen yrityspalveluita. Yhdessä alueen muiden yrityspalvelutoimijoiden kanssa pohditaan, miten saadaan nostettua esille varsinaissuomalaisia ympäristöliiketoiminnan edelläkävijöitä sekä paremmin tuettua kestävä ja vastuullista liiketoimintaa. Osana kehittämistyötä pohditaan muualla hyväksi todettujen työkalujen (esimerkiksi Helsingin Ilmastokumppanit-toiminta) jalkauttamista Varsinais-Suomeen, jotta yrityksiä voidaan palvella yhä paremmin. Yrityspalvelut toimivat aktiivisesti sekä alueellisissa, että valtakunnallisissa verkostoissa.

Tilaushankkeet

Valonia on palveluntuottajana mukana muiden organisaatioiden hankkeissa.

Valonia on mukana ammattikorkeakoulun **Resurssivirrat haltuun -hankkeessa mukana** tukemassa opiskelijaprojekteja.

Yhteistyöt ja verkostot

Yritysten ympäristövastaaville tarkoitettu **Y-klubi** kokoaa kiinnostuneet yritykset ajankohtaisten asioiden äärelle vapaamuotoiseen verkostoon. Y-klubi on pysyvä verkosto, joten kiinnostuneet ovat tervetulleita mukaan. Vuonna 2014 Y-klubin aiheita ovat esimerkiksi vastuullisuusraportointi, toimitusketjujen valvonta, liikkumissuunnitelmat sekä ISO14001-sertifioinnin muutokset. Lisätietoa verkostosta:

martina.uotinen@valonia.fi.

3. KESTÄVÄ KULUTTAMINEN

Kestävän kulutuksen teemakokonaisuutta toteutetaan Valoniassa vuonna 2014 pääasiassa kotitalouksiin suunnatun neuvonnan, ekotukikoulutusten ja näyttelytoiminnan avulla.

Ekokoti-hankkeessa kotitalouksia kannustetaan muutoksiin monipuolisen neuvonnan keinoin. Pilottikotitalouksille annetaan henkilökohtaista neuvontaa energian seurannasta, järjestetään toimintaa ja tapahtumia.

Ekotukikoulutusten tarkoituksena on saada työpaikoille ekotukihenkilöitä, jotka voivat opastaa muita työntekijöitä toimintatapojen muutoksessa. Valonia tarjoaa ekotukikoulutuksia julkiselle sekä yksityiselle sektorille. Koulutukset voivat olla räätälöityjä tietyille kohderyhmille tai ns. yleiskoulutuksia. Valonia osallistuu myös Turun kaupungin ekotukitoiminnan järjestämiseen. Turun Ekotukitoiminta on osana kaupungin kestävä kehityksen budjetointia. Valonia on mukana koulutusten suunnittelussa ja vastaa pääosin sisällön toteutuksesta.

Kestävän kuluttamisen teema näyttelyssä

Keväällä 2014 Valonian näyttely keskittyy vaatteisiin otsikolla: **Vaate ei tule kaupasta**. Näyttely tuo näkyville vaatteiden tuotantoprosessien taustoja sekä herättää ajatuksia kulutustottumuksista. Esittelyssä on mm. farkkujen tuotantoketju, ihmisten ja eläinten rooli vaateeteollisuudessa, kuitujen ja materiaalien ympäristövaikutukset sekä tekstiilien hyötykäyttö. Näyttelyn ovat koonneet Ammattiopisto Livian luonto- ja ympäristöneuvojaopiskelijat yhteistyössä Valonian kanssa ja se on nähtävillä koko kevään ajan. Näyttelyä markkinoidaan yläkoulujen kotitalous- ja käsityöopettajille.

Tilaushankkeet

Sitran projekti: Kestävät julkiset hankinnat osana resurssiviisasta yhteiskuntaa.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto (Sitra) on käynnistänyt vuonna 2013 Resurssiviisas alue – hankekokoisuuden, jossa kehitetään resurssien viisasta käyttöä. Resurssivirtoja tarkastellaan ennen kaikkea alueellisesta näkökulmasta, mikä mahdollistaa paikallisen yhteistyön sekä konkreettisen tekemisen. Sitran tavoitteena on luoda resurssiviisaan alueen toiminta- ja yhteistyömalli.

Osana Sitran hankekokoisuutta Valonia toteuttaa selvityksen, jonka tarkoituksena on luoda alueellinen toimintamalli kestävien julkisten hankintojen edistämiseen osana resurssiviisaan alueen johtamisjärjestelmää. Tavoitteena on tehdä suunnitelma pysyvistä toimintatavoista ja eri toimijoiden rooleista osaksi kansallista resurssiviisauden toimintamallia vuodesta 2015 alkaen. Selvitystyö tehdään helmi-lokakuussa 2014.

4. KESTÄVÄ LIKKUMINEN

Valonian kestävän liikkuminen toteuttaa valtakunnallisia liikkumisen ohjauksen päätavoitteita. Työ pohjautuu Varsinais-Suomen liikkumisen ohjauksen toimenpidesuunnitelmaan 2012-2015, joka on laadittu osana liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenneviraston rahoittamaa liikkumisen ohjauksen hankeohjelmaa 2010-2011. Suunnitelma toteuttaa liikkumisen ohjaukseen liittyviä tavoitteita, jotka on määritetty maakunnassa laadituissa strategioissa ja ohjelmissa. Suunnitelmassa on tutkittu liikkumisen ohjauksen organisoimien vaihtoehtoja ja määritetty liikkumisen ohjauksen kärkitoimenpiteet lähivuosille.

Kohderyhmiä ovat: työpaikat, lapset ja nuoret, maakunnan viranhaltijat, kunnan työntekijät, päättäjät, johon ja kuntalaiset. Toiminta-alueena on Varsinais-Suomi. Pääpaino on Turun kaupunkiseudulla. Joukkoliikenteen edistämiseksi pääkohteita ovat seudullisen joukkoliikenneorganisaation muodostavat Turun kaupunkiseudun kunnat: Turku, Kaarina, Lieto, Rusko, Raisio ja Naantali.

Toimintaa

Valonian viisaan liikkumisen tiimi auttaa työpaikkoja liikkumissuunnitelmatyössä neuvomalla, kouluttamalla, konsultoimalla sekä tuottamalla infomateriaalia. Lisäksi tullaan tekemään liikkumisselvityksiä erityisesti kampanjoihin, esimerkiksi Työbussaile! Vol 2 -joukkoliikennekampanjaan, osallistuville työpaikoille.

Kansallinen Pyöräilyviikko viikolla 20 tarjoaa kuntalaisille monipuolista ohjelmaa laajan yhteistyöverkoston avulla, mm. Pyöräilypäivän tapahtuma, Kaupunkipyöräilyn lyhytkurssit, pyöräretkiä sekä Turun ja Tampereen välinne pyöräilyhaaste (TuRta). Pyöräilyviikkona järjestetään perinteisesti Pyörällä töihin -kilpailu ja Pyörällä kouluun -kampanja. EU:n **Liikkujan viikolla** syksyllä on myös runsaasti kestävän liikkumisen ohjelmaa, kuten Auton vapaapäivän, kansallisen etätyöpäivän sekä kimppakyytipäivän.

Keväällä 2014 jatkuu vuoden 2013 syksyllä alkanut Työbussaile! -joukkoliikenteen markkinointi- ja edistämiskampanja. Kampanjassa luodaan matkustajille positiivisia kokemuksia joukkoliikenteessä ja kannustetaan linja-auton käyttöön. Bussailu- eli joukkoliikenteen käyttökokemuksia jaetaan ja seurataan sosiaalisessa mediassa ja Valonian internetsivuilla.

Joukkoliikennelain aiheuttamien muutosten johdosta vuonna 2014 liikkumisen ohjaustoiminnalla tullaan myös tukemaan seudullista joukkoliikenneorganisaatiota Turun ja lähikuntien joukkoliikennejärjestelmän muutosvaiheessa. Syksyllä 2014 aloitetaan Työbussaile! Vol 2 -kampanja, jossa joukkoliikenteen käyttöä edistetään kaupunkiseudullisesti. Kampanjaan kuuluu myös joukkoliikenteen työmatkasetelin markkinointia sekä osallistavia tapahtumia kuten tutustumisajaja busseissa ja Pop up -joukkoliikenneklinoita.

Lisäksi osallistuvilla työpaikoilla on mahdollisuus saada työmatkaliikkumisselvitys, konsultointia, infotilaisuuksia ja muuta viisaan liikkumisen neuvontaa kampanjan aikana. Esimerkkityöpaikkoina ensimmäisessä Työbussaile!-kampanjassa ovat: Varsinais-Suomen ELY-keskus, Varsinais-Suomen liitto, Turun yliopistollinen keskussairaala (TYKS), Turku Energia Oy ja Turun kaupunki.

Yhteistyöt ja verkostot

Liikkumisen ohjaus -toiminnalla pyritään aktiivisesti vahvistamaan yhteistyötä seudullisten liikkumisen ohjaustyötä tekevien ja siihen halukkaiden organisaatioiden kesken sekä lisäämään yhteistyötä liikenneturvalisuustoimijoiden kanssa kunnissa ja alueellisesti. Varsinais-Suomen LIVE-verkosto toimii kestävän liikkumisen informaatiokanavana, johon kuuluu mm. kuntien työntekijöitä, johtoa ja päättäjiä.

Lisätietoja: paula.vaisanen@valonia.fi.

Kestävän liikkumisen pääyhteistyökumppaneina toimivat Varsinais-Suomen liitto, Turun seudullinen joukko-liikenne, Itämeren alueen Terveet Kaupungit ry, Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry sekä Turun kaupunki. Yhteistyötä tehdään läheisesti myös Varsinais-Suomen ELY-keskuksen sekä seudun liikenneturvallisuus-toimijoiden kanssa.

5. VESIHUOLTO JA VESIENSUOJELU

Valonian vesihuolto ja vesiensuojeluryhmä pyrkii toimillaan edistämään vesien hyvän tilan saavuttamista ja säilyttämistä Varsinais-Suomen alueella. Keskeisenä painopisteenä on kuntien haja-asutusalueiden jätevesineuvonta. Vesihuollon perustoimintaa rahoitetaan kuntien, yritysten ja yhteisöjen suoralla rahoituksella. Vuonna 2014 jätevesiyhteistyössä mukana olevat kunnat ovat: *Laitila, Lieto, Loimaa, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Oripää, Paimio, Parainen, Pyhäranta, Raisio, Rusko, Taivassalo, Turku ja Uusikaupunki*. Vesihuoltoon liittyvään yritys yhteistyöhön osallistuu myös jätevedenkäsittelylaitteistoja valmiita yrityksiä. Yhteistyön painopiste on ollut kiinteistökohtaisten puhdistamoiden toimivuuden seurannassa.

Kuntalaisten jätevesineuvonta

Kiinteistökohtaista haja-asutuksen jätevesineuvontaa tarjotaan kesän ja syksyn 2014 aikana Ympäristöministeriön hankeavustuksen turvin Marttilan, Loimaan, Oripään, Uudenkaupungin, Taivassalon, Laitilan ja Pyhärannan vakituisesti asuville asukkaille ja mökkiläisille, uudisrakennuksia lukuun ottamatta. Hankkeessa tehdään satoja kiinteistökäyntejä, järjestetään yleisötilaisuuksia ja annetaan sekä puhelin- että sähköpostineuvontaa.

Vakka-Suomen alueella asukkaita pyritään innostamaan osuuskuntien perustamiseen neuvonnan ja koulutuksen avulla. Idea-asteella olevia lupaavia jätevesiosuuskuntia tuetaan, jotta ne toteuttaisivat osuuskuntamuotoisia vesihuoltohankkeita. Kevään aikana järjestetään jätevesiosuuskuntailtoja sekä selvitetään kuntien kyläyhdistysten ja osuuskunta-aktiivien yhteistyömahdollisuuksia.

Lisäksi kunnille annetaan jätevesineuvontaa neuvontapuhelimessa, sähköpostin kautta sekä Valonian neuvontapisteissä kesämarkkinoilla ja messuilla sekä kuntien infoilloissa.

Kiinteistökohtaisten puhdistamoiden toimivuuden seuranta

Näytteenottokohteita on vuonna 2014 yhteensä 17 kappaletta. Uusia puhdistamomalleja lisätään näytteenottoseurantaan tilanteen mukaan. Kaikki näytteenotossa saadut tulokset julkaistaan Valonian nettisivuilla.

Vesiensuojelussa käynnistyy uusi hanke

Uusi hanke laajentaa Valonian vesiensuojelutoimintaa pienvesien suojeluun ja kunnostamiseen. Hankkeen tavoitteena on parantaa virtavesien ekologista tilaa ja kalojen elinympäristöjä. Kunnostuksilla pyritään parantamaan virtavesikutuisten kalalajien, nahkiaisten ja rapujen lisääntymisalueita. Selvitysten mukaan Varsinais-Suomen virtavesissä elää ainutlaatuisia alkuperäisiä taimenkantoja. Kaikki nämä löydetty alkuperäiset

taimenkannat ovat äärimmäisen uhanalaisia. Kunnostukset toteutetaan pääosin käsityönä talkookunnostuksina.

Hanke toteutetaan vuonna 2014 ja siihen liittyy: maastokartoituksia, kunnostustarveselvityksiä sekä viisi virtavesikunnostusta talkooperiaatteella Saaristomeren valuma-alueen puroissa ja pienissä joissa. Lisäksi hankkeessa tehdään 1-2 opinnäytetyötä ja virtavesikunnostuksen mallikohteen toteutus opastauluineen.

Yhteistyöt ja verkostot

Haja-asutuksen vesihuoltoryhmän tehtävänä on edistää haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyn asianmukaista hoitamista. Ryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja kokouksissa käsitellään mm. Valonian hajajätevesihankkeiden toteutumista ja tuloksia. Ryhmän jäseninä ovat Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vesihuollon edustajat, Varsinais-Suomen kuntien ympäristönsuojelusta vastaavat henkilöt, Lounais-Suomen vesisensuojeluyhdistyksen edustajat, Saaristomeren suojelurahaston edustaja ja muutamat muut tahot.

Valonian vesihuolto ja vesiensuojeluryhmä osallistuu usealle tasolla Varsinais-Suomen vesienhoidon työryhmiin. Valonialla on edustus koko aluetta kattavasti käsittelevässä Varsinais-Suomen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmässä sekä alueellisissa työryhmissä: Saaristomeri-työryhmä, Aurajoki-Paimionjoki-työryhmä, Vakka-Suomen työryhmä ja Salon seudun työryhmä. Ryhmien päätehtävänä on kartoittaa keskeiset vesien tilan parantamiseen liittyvät haasteet ja toimenpidetarpeet, ja näiden pohjalta pohtia kullekin alueelle tai teemaan parhaiten soveltuvia keinoja vesien tilan parantamiseksi sekä edistää toimenpiteiden toteutumista. Työryhmien jäsenet edustavat laajasti alueen organisaatioita: viranomaiset, etujärjestöt, yritykset, yhdistykset.

6. YMPÄRISTÖKASVATUSTA PÄIVÄHOIDOLLE JA OPPILAITOKSILLE

Ympäristökasvatus on keskeinen keino kestävästä kehityksestä edistettäessä. Valonia vastaa ympäristökasvatustyöyhteistyön koordinoinnista ja kehittämisestä alueella. Yhteistyö kasvatustalouden ammattilaisten sekä muiden tahojen kanssa on tiivistä. Yhteistyön pohjalta suunnitellaan ympäristökasvatukseen liittyviä projekteja ja tapahtumia.

Toimintaa

Valonia tuottaa ja markkinoi ympäristökasvatusmateriaalia sekä järjestää ympäristökasvatukseen liittyvää koulutusta päivähoitolle, kouluille ja muille kohderyhmille. Esimerkiksi Lounais-Suomen ympäristökasvatuspäivä tarjoaa työkaluja kasvatustalouden ammattilaisille. Luontokursseilla Valonia tekee lähiluontoympäristöä tutuksi asukkaille.

Valonia toimii Vihreä lippu -ympäristökasvatustalouden edistäjänä Varsinais-Suomessa. Järjestämme koulutusta, infotilaisuuksia ja tapaamisia Vihreä lippu -kouluille ja -päiväkodeille sekä toimimme niiden tukena.

Valonialta koulut saavat tukea teemapäivien ja -viikkojen järjestämiseen sekä koulun ympäristöohjelmatyöhön. Koulut voivat käyttää Valonian lainattavia materiaaleja, teematyöpaketteja ja luontokokonaisuuksia ympäristöpäivien ja teemaviikkojen järjestämisessä. Lisäksi kunnat ja koulut voivat tilata kiertävän luontokoulun vierailun. Valonian lainattavat materiaalit löytyvät nettisivuilta: www.valonia.fi.

Yhteistyöt ja verkostot

Ympäristökasvatustalouden alueellista kehittämistä Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa ohjaa Lounais-Suomen ympäristökasvatustyöyhteistyön Sateenvarjoryhmä. Ryhmässä ovat edustettuina mm. valtionhallinto, kunnat, korkeakoulut ja kansalaisjärjestöt. Sateenvarjoryhmän tavoitteena on ympäristökasvatustalouden roolin vahvis-

taminen, ympäristökasvatusosaamisen lisääminen ja -toiminnan vakiinnuttaminen Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa sekä resurssien turvaaminen toiminnalle. Sateenvarjoryhmän tueksi on koottu laaja kommenttirinki osallistumaan ympäristökasvatuksen suunnitteluun ja kehittämiseen.

Haavi – Varsinais-Suomen ympäristökasvatusyhdistys on paikallinen ympäristökasvatusta edistävä yhdistys, joka tekee tiivistä yhteistyötä Valonian kanssa. Haavi on Suomen Ympäristökasvatuksen Seura ry:n paikallinen jäsenyhdistys. Haavin toiminnassa korostuu yhteistyön sekä ympäristökasvatustaitojen edistäminen. Haavi järjestää ympäristökasvatuskoulutusta, -tapaamisia ja -tapahtumia, kuten menetelmäkursseja kasvatäjille, jäsentapaamisia ja retkiä sekä ympäristökasvatuksen teemailtoja.

Varsinais-Suomen Pyöreä Pöytä on vuonna 2007 käynnistynyt ympäristökasvatusta tekevien järjestöjen ja muiden tahojen yhteistyöverkosto. Pyöreän Pöydän toimintaa koordinoi Valonia. Pyöreä Pöytä järjestää vuosittain ViherVillitys - koko perheen kesätapahtumia.

Valonia on mukana luonto- ja ympäristökoulujen Lyke-verkostossa sekä Pro Saaristomeri -ohjelman ympäristötietoisuus ja -kasvatus ryhmässä

Vuoden 2014 hankkeet:

Ekokoti – kotitalouksien ekotehokkuutta kotitalouksien arkeen ja muutostilanteisiin (1/2013–12/2014)

Budjetti: 145 000€

Rahoitus: Ympäristöministeriön kestävän kulutuksen ja tuotannon ohjelma noin 80 %, Valonia noin 20 %.

Hankkeen tavoitteena on saada kotitalouksia vähentämään oman toimintansa, erityisesti asumisen, ympäristövaikutuksia. Hankkeessa tuodaan näkyväksi kotitalouksien kasvihuonekaasupäästöt sekä tarjotaan tietoa, työvälineitä ja palveluita niiden vähentämiseksi. Alan yritysten ja muiden tahojen osaamisen (erityisesti energiahallinnan ja korjausrakentamisen) ympäristönäkökulmaa vahvistetaan mm. koulutuksella ja verkostoilla. Hankkeen toteuttavat yhteistyössä Suomen ympäristökeskus, Suomen ympäristöopisto Sykli, Ekokumppanit, Ekoleima sekä Valonia. Lisätietoja: martina.uotinen@valonia.fi.

EETU – energiasta maakunnan etu (3/2010–12/2014)

Budjetti: 1 960 500€

Rahoitus: Maaseudun kehittämisrahaa 90 %, Valonia 10 %

EETU – *Energiasta maakunnan etu* -hankkeessa luodaan maakuntaan energianeuvojaverkosto, jolloin jokaisesta seutukunnasta löytyy energianeuvontaa antava taho. Neuvonnalla parannetaan Varsinais-Suomen maaseudun yritysten toimintakykyä energiakustannuksia pienentämällä. Tavoitteena on myös vähentää energiankulutuksesta ja -tuotannosta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Hanke toteutetaan vuosina 2010–2014. Lisätietoja: antti.numminen@valonia.fi.

Kuluttajien energianeuvonta Varsinais-Suomessa (2014)

Budjetti: noin 50 000€

Rahoitus: TEM 55 % ja Valonia 45 % (omarahoitusosuus Valoniasta ja Kiinteistösaatiö ry:n palkkaamien energianeuvojien palkkauksesta)

Valonia toimii maakunnan energianeuvonnan koordinaattorina Varsinais-Suomessa. Tavoitteena on luoda yhteistyöverkoston avulla mahdollisuudet kentällä tapahtuvaan energianeuvontaan vuosina 2012-2016. Hanke on osa valtakunnallista energianeuvonnan verkostoa. Neuvontaa tarjotaan kaikille maakunnan kunnille, mutta KETS- ja KEO- sopimuskuntien alueella (Laitila, Lieto, Mynämäki, Raisio, Salo, Turku ja Uusikaupunki) pyritään laajempaan yhteistyöhön. Neuvontaverkostoa laajennetaan vähitellen myös muiden kuntien alueelle. Hankkeessa järjestetään henkilökohtaista neuvontaa, neuvontailtoja sekä näyttelyitä asumisen energiankulutuksesta ja laitteiden hankinnasta sekä lämmityksestä ja lämmitystapavalinnoista sekä energiatehokkaasta rakentamisesta/ korjausrakentamisesta. Lisäksi tuotetaan neuvonta- ja ohjeistusmateriaalia ja -palveluja asunto- ja kiinteistöyhtiöiden, kansalaisten ja viranomaisten käyttöön. Ohjeistuksissa huomioidaan erityisesti paikalliset olosuhteet ja säädökset. Lisätietoja: liisa.harjula@valonia.fi.

PLANNING FOR ENERGY EFFICIENT CITY – PLEEC (2/2013-2/2016)

Budjetti: 225 132 €

Rahoitus: Puiteohjelma 7 (FP7), koordinaatiohanke, rahoitusosuus 90 %, Valonia 10 %

PLEEC-hankkeen tavoitteena on Smart cities -teeman sisällyttäminen Turun kaupunkisuunnitteluun. Hankkeessa kehitetään kaupungeille toimiva malli strategiselle kestävälle kaupunkisuunnittelulle, tutkitaan energiavirtoja ja etsitään energiatehokkuuspotentiaaleja sekä annetaan eväitä kestävään kaupunkisuunnitteluun. Energiatehokkuuden avainnäkökulmat hankkeessa ovat teknologinen, rakentamisen kehittäminen ja kaupunkilaisten toiminta. Lisätietoja: anne.ahtiainen@valonia.fi.

Liikkumisen ohjaus -toiminta Varsinais-Suomessa 2014

Budjetti: 190 000 €

Rahoitus: Liikennevirasto, liikkumisen ohjauksen valtionavustus 50 %, seudullinen omarahoitusosuus 50 % (Turun kaupunki, Varsinais-Suomen liitto, Valonia, muut yhteistyökumppanit).

Hankkeen tavoitteena on toteuttaa Liikkumisen ohjauksen toimenpidesuunnitelmaan 2012-2015, joka laadittiin vuonna 2011 Valonian toimesta. Hankkeessa laaditaan liikkumissuunnitelmia pilottityöpaikoille kouluttamalla ja tuottamalla materiaalia. Lasten ja nuorten parissa tehdään liikkumisen ohjausta pilottikoulussa kannustamalla kouluja viisaisiin kulkumuotoihin, tiedottamalla ja järjestämällä tapahtumia. Kuntien työntekijöille, johdolle ja päättäjille järjestetään viisaan liikkumisen informaatio- ja koulutustilaisuuksia ja heitä rohkaistaan liittymään Varsinais-Suomen liikkumisen ohjauksen verkostoon. Kuntalaisille järjestetään kampanjoita. Lisätietoja: paula.vaisanen@valonia.fi.

Hajajätevesikuormitus kuriin neuvonnalla -HAKKU 2014 (2/2014-4/2015)

Budjetti: 120 000 €

Rahoitus: Ympäristöministeriön vuoden 2014 harkinnanvarainen valtionavustus 95 %, omarahoitusosuus 5 % (hankealueen kunnat)

HAKKU 2014 -hankkeessa tarjotaan kiinteistökohtaista haja-asutuksen jätevesineuvontaa seitsemän kunnan alueella Varsinais-Suomessa kesän ja syksyn 2014 aikana. Hankekunnat ovat Loimaa, Oripää, Marttila, Laitila, Taivassalo, Pyhäranta ja Uusikaupunki. Kiinteistökohtaista neuvontaa tarjotaan vakituisesti asutuille kiinteistöille ja loma-asunnoille, uudisrakennuksia lukuun ottamatta. Neuvonta on kiinteistönomistajille maksutonta ja vapaaehtoista. Lisäksi järjestetään paikallisia jätevesi-iltoja ja annetaan yleisneuvontaa mm. hankekuntien kesätapahtumissa. Hanke toteutetaan yhteistyössä hankekuntien ja Lounais-Suomen vesien- suojeluyhdistyksen kanssa. Lisätietoja: hanna.sarkki@valonia.fi.

PUTSAREISTA PELLOILLE – saostuskaivo-, umpikaivo- ja pienpuhdistamoiden ylijäämälietteiden lannoitekäytön lisääminen (PUPE) (1/2013–12/2014)

Budjetti: 158 000€

Rahoitus: Ympäristöministeriön Ravinteiden kierrätys -ohjelma noin 85 %, Valonia noin 15 %

Putsareista pelloille -hankkeen tavoitteena on saada aikaan selkeä toimintamalli ja opas paikallisen ja pienimuotoisen saostuskaivo-, umpikaivo- ja prosessilietteen vastaanotto- ja käsittelypisteen perustamiseen ja käsittelyn lietteen maatalouskäyttöön. Hanke tuottaa tietoa käsittelyn lietteen ominaisuuksista lannoituskäyttöä ajatellen. Hankkeessa toteutetaan pilottikohde valittavalla maatilalla, järjestetään neuvontatilaisuuksia ja koulutusta lietteen hyötykäytöstä Varsinais-Suomen maanviljelijöille. Hankekumppanina toimii MTT Kasvintuotannon tutkimus, KTL Jokioinen. Laitoksen maaperä ja kasvinravitseminen -tiimi on vastuussa lietteen käyttökelpoisuuden tutkimisesta maanviljelyssä. Lisätietoja: jussi.o.heikkinen@valonia.fi.

Tukea osuuskunnan perustamiseen -hanke (TUKOS) (1/2013–12/2014)

Budjetti: 60 800€

Rahoitus: Varsinais-Suomen liiton EAKR-rahoitus 70%, Valonia 30 %

Tukea osuuskunnan perustamiseen -hanke neuvoo ja tukee idea-asteella olevia jätevesiosuuskuntia. Neuvontaa suoritetaan Vakka-Suomen alueella. Hankkeen tavoitteena on edistää lupaavien ja idea-asteella olevien osuuskuntamuotoisten vesihuolto-hankkeiden toteutumista. Useat hankkeet jäävät vain idea-asteelle, kun osuuskunnasta kiinnostuneilla ei ole riittävästi tarvittavaa tieto-taitoa aloitusvaiheessa ja asukkaat vastustavat hanketta oikean tiedon puuttumisen vuoksi. TUKOS-hanke antaa työkaluja, tietoa ja apua tarvittavan alkumomentin saamiseksi osuuskunnan käynnistymiseen. Hankkeessa on mukana myös Suomen vesihuolto-osuuskunnat SVOSK ry. Lisätietoja:

jussi.o.heikkinen@valonia.fi.

Virtavesien kunnostusprojekti (purokunnostushanke)(1/2013–12/2014)

Budjetti: 47 000€

Rahoitus: Varsinais-Suomen Ely-keskus, Ålandsbanken, paikalliset kalastusalueet

Purokunnostushankkeessa parannetaan virtavesien ekologista tilaa ja erityisesti kalojen elinympäristöjä. Hankkeessa järjestetään virtavesikunnostuksia Saaristomerren valuma-alueen puroissa ja pienissä joissa sekä edistetään vesiensuojelua Varsinais-Suomessa. Kunnostuksilla pyritään parantamaan erityisesti virtavesikutuisten kalalajien, nahkiaisten ja rapujen lisääntymisalueita. Selvitysten mukaan Varsinais-Suomen virtavesissä elää ainutlaatuisia alkuperäisiä taimenkantoja, joita pyritään elvyttämään hankkeessa järjestettävillä kunnostustoimenpiteillä. Suomen merivaelteiset taimenkannat ja taimenen sisävesikannat on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi. Lisätietoja: janne.tolonen@valonia.fi.